

Deres ref:
Vår ref: 2019/23645
Dato: 02. juli 2019
Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler



HØRING

-ANIMALIEHYGIENEFORSKRIFTEN ENDRES, VILTKONTROLLSTEDER FJERNES

Hovedinnhold i forskriftsutkastet

Mattilsynet foreslår å endre systemet for kjøttkontroll av viltlevende storvilt (elg, hjort, rein og rådyr). Endringen innebærer at ordningen med viltkontrollsteder legges ned.

Offentlig kjøttkontroll av viltlevende storvilt kan fortsatt skje ved at viltet leveres til et viltbehandlingsanlegg der Mattilsynet påfører godkjent viltkjøtt et ovalt stempelmerke. Viltkjøttet kan deretter omsettes i hele EU/EØS-området. Denne kontrollen skjer med eller uten innledende undersøkelser gjort av «kompetent jeger». Kravene til kompetent jeger er beskrevet i regelverket.

Nasjonal omsetning av vilt kan fortsatt skje ved at viltet blir undersøkt av en kompetent jeger etter felling. Dersom dyret virket normalt og friskt før fellingen, det ikke observeres noe unormalt ved undersøkelsen og det ikke er mistanke om miljøforurensning, festes en nummerert erklæring på skrotten som fastslår dette. Skrotten kan deretter omsettes til privatpersoner eller detaljist i Norge som deretter omsetter til sluttforbruker. Viltet blir da ikke stempelmerket.

Viltet kan også omsettes direkte fra jeger til privatpersoner uten offentlig kjøttkontroll eller undersøkelse av kompetent jeger.

For å forstå både dagens system og de endringen vi vil gjøre, er det viktig å være kjent med forskjellen mellom et **godkjent viltbehandlingsanlegg** og et **viltkontrollsted**.

Et **viltbehandlingsanlegg** har en godkjenning i henhold til EØS-regelverket og har fått tildelt et **EFTA nummer**. Vilt og viltkjøtt som kontrolleres og godkjennes her, får et **ovalt stempelmerke** og kan omsettes i hele EU/EØS området.

Et **viltkontrollsted** oppfyller enklere krav og har derfor fått en nasjonal godkjenning. Vilt som kontrolleres og godkjennes her, får et **kvadratisk stempelmerke** og kan kun omsettes nasjonalt og i begrenset omfang.

Hvilken endring foreslås?

Mattilsynet foreslår å fjerne ordningen med viltkontrollsteder og dermed muligheten for å påføre godkjent vilt et kvadratisk stempelmerke.

Endringen innebærer at de to siste leddene i §14 i animaliehygieneforskriften fjernes.

Hvorfor foreslår vi denne endringen?

I de siste årene har mange jegere i Norge blitt utdannet til kompetent jeger. Det gjør at behovet for viltkontrollsteder og Mattilsynets kontroll og firkantstempling har blitt langt mindre. Jegere kan nå få omsatt slaktet til detaljister via en erklæring fra kompetent jeger eller de kan få slaktet godkjent av Mattilsynet på viltbehandlingsanlegg.

Mattilsynet ser at dagens ordning med viltkontrollsteder og kvadratisk stempelmerke til en viss grad hindrer utdanning av flere kompetente jegere. Mange jegere velger å ikke ta utdanningen da de kan få viltet godkjent til en lav kostnad av Mattilsynet på viltkontrollsteder.

Godkjenning av vilt på viltkontrollsteder er i tillegg ressurskrevende. Mattilsynets ansatte må ofte kjøre langt for å godkjenne kun noen få dyr. Til sammen er kontroll av vilt på viltbehandlingsanlegg og ordningen med utdanning av kompetente jegere så gode og innarbeidede, at det ikke lengre er forsvarlig å bruke ressurser på godkjenning av vilt på viltkontrollsteder.

Dagens ordning for viltkjøttkontroll

Slik kontrolleres og omsettes viltkjøtt i dag

Kjøttkontroll med utgangspunkt i EØS-regelverk

Alt.1. Hovedprinsippet i animaliehygieneforskriften (animaliehygieneforordningen).

Viltet blir undersøkt av **kompetent jeger** (i regelverket brukes benevnelsen «kompetent jeger», mens i norsk dagligtale blir ofte benevnelsen «**Feltkontrollør**» brukt. Disse ordene har samme betydning) etter felling. Dersom dyret virket normalt og friskt før felling, det ikke observeres noe unormalt ved undersøkelsen og det ikke er mistanke om miljøforurensning, festes en **nummerert erklæring** på skrotten som fastslår dette. Skrotten kan deretter leveres til **godkjent viltbehandlingsanlegg**. Da trenger ikke indre organer eller hode å følge med skrotten.

Dersom kompetent jeger ikke har undersøkt viltet, må alle indre organer og hode følge med inn til viltbehandlingsanlegget.

På viltbehandlingsanlegget blir viltet kontrollert av **Mattilsynet** og godkjente slakt får et **ovalt stempelmerke**, dvs. de kan omsettes i hele EU/EØS området.

Kjøttkontroll og omsetning uten kjøttkontroll, med utgangspunkt i nasjonalt regelverk

Alt. 2: Jeger, med eller uten kvalifikasjon som kompetent jeger, kan spise viltet selv eller omsette til annen privatperson uten noen form for kontroll.

Alt. 3: Viltet blir undersøkt av **kompetent jeger** etter felling. Dersom dyret virket normalt og friskt før felling, det ikke observeres noe unormalt ved undersøkelsen og det ikke er mistanke om

miljøforurensning, festes en **nummerert erklæring** på skrotten som fastslår dette. Skrotten kan deretter omsettes til privatpersoner eller detaljist i Norge som deretter omsetter til sluttforbruker. Viltet blir da ikke stempelmerket.

Alt. 4: Jeger kan sende skrotten, alle indre organer og hodet til et godkjent **viltkontrollsted**. Skrotten blir her kontrollert av Mattilsynet og godkjente slakt får et **kvadratisk stempelmerke**. Skrotten kan deretter omsettes til privatpersoner eller detaljist i Norge som deretter omsetter til sluttforbruker. Mattilsynets firkantstempel er likeverdig med erklæring fra kompetent jeger. Denne ordningen ble etablert som en overgangsordning da nytt regelverk trådte i kraft. Dette fordi det ikke var etablert noen ordning for utdanning av «kompetente jegere» (feltkontrollører).

Alt. 5: Firkantstemplet vilt, vilt som er kontrollert av kompetent jeger (indre organer trenger ikke å følge med) eller vilt som ikke er kontrollert av kompetent jeger (alle indre organer må følge med), kan leveres til godkjent **viltbehandlingsanlegg**. Her blir det kontrollert for første gang/eller på nytt av Mattilsynet og stemplet med **ovalt stempelmerke**, dvs. kjøttet kan omsettes i hele EU/EØS området.

Merk:

Ordningen med utstedelse av erklæring fra kompetent jeger gjelder kun for hjortevilt felt under ordinær jakt der dyret virket normalt og friskt før felling, der det ikke påvises noe unormalt ved undersøkelsen og der det ikke er mistanke om miljøforurensning.

Dette betyr at Mattilsynet alltid må kontrollere vilt som skal omsettes dersom noe unormalt er observert eller mistenkt, og trafikkskadet vilt.

Dette sier EU/EØS-regelverket

Intensjonen bak hygieneregelverket er at alt kjøtt som produseres i et EU/EØS-område skal kunne omsettes i andre EU/EØS-land. Kjøtt som oppfyller alle relevante krav, blir godkjent av en offentlig veterinær og får deretter et ovalt stempelmerke. Kjøttet kan da omsettes i EU/EØS. For viltlevende vilt skjer dette på et viltbehandlingsanlegg.

I tillegg åpnes det for nasjonale ordninger. Omsetning direkte fra kompetent jeger til detaljister og privatpersoner er en slik nasjonal ordning.

Utvikling og behov

Dagens situasjon i Norge

I de siste årene har mange jegere i Norge blitt utdannet til kompetent jeger. Det gjør at behovet for viltkontrollsteder med Mattilsynets kontroll og firkantstempling har blitt langt mindre. Jegere kan nå få omsatt slaktet til detaljister via en erklæring fra kompetent jeger (alt. 3) eller de kan få slaktet godkjent av Mattilsynet på viltbehandlingssteder (alt. 4).

Mattilsynet ser at dagens ordning med viltkontrollsteder og kvadratisk stempelmerke er ressurskrevende for Mattilsynet og til en viss grad hindrer utdanning av flere kompetente jegere. Mange jegere velger å ikke ta utdanningen da de kan få viltet godkjent til en lav kostnad av Mattilsynet på viltkontrollsteder.

Hvilke utfordringer ser vi for oss og forslag til løsninger

1. Jeger

Jegere (uten kompetent jeger utdanning) kan ikke lengre få godkjent sitt storvilt av Mattilsynet på viltkontrollsteder for videre salg til privatpersoner eller detaljist.

Viltet kan likevel fremdeles spises av jegeren selv eller selges uten kontroll til privatpersoner. Det kan også leveres til viltbehandlingsanlegg sammen med alle organer for kontroll av Mattilsynet.

Feltkontrollørkurs arrangeres over hele landet. Det er derfor gode muligheter for flere jegere til å ta utdanning som kompetent jeger (feltkontrollør).

2. Kompetent jeger

Dersom kompetent jeger oppdager noe unormalt før felling, eller ved undersøkelsen vil han/hun ofte ha behov for rådføring med Mattilsynet. Dette behovet finnes allerede i dag.

Der det ikke allerede er etablert, bør det etableres en «lavterskel» kontaktflate mot lokalt Mattilsyn der kompetent jeger kan be om råd via telefon, e-post og SMS med tekst og bilder. I de tilfellene det er behov for en skriftlig uttalelse om at viltet ikke skal gå til konsum for at nytt dyr skal tildeles jaktlaget, bør dette kunne gjøres av en viltansvarlig i kommunen gjerne på bakgrunn av en samtale med Mattilsynet.

3. Mattilsynet

Kompetente jegere vil ha behov for rådføring via telefon, e-post eller SMS med bilder. Dette utføres allerede i dag, og vi ser for oss at det kan bli en liten økning i antall henvendelser. Det kan bli mer behov for godkjenning av vilt på viltbehandlingsanlegg.

I de tilfellene det er behov for en skriftlig uttalelse om at viltet ikke skal gå til konsum for at nytt dyr skal tildeles jaktlaget, bør dette kunne gjøres av en viltansvarlig i kommunen gjerne på bakgrunn av en samtale med Mattilsynet.

4. Viltbehandlingsanlegg

Viltbehandlingsanlegg må muligens forvente en økning i tilførsel av vilt. Noen kommuner vil muligens forsøke å få til avtaler om mottak av trafikkskadet vilt. Viltbehandlingsanleggene kan vurdere om de vil inngå avtaler der kommunene kun benytter deler av lokalene til å få utført kjøttkontroll av viltet. Dvs. viltbehandlingsanleggene stiller kun med lokaler og forplikter seg ikke til å kjøpe viltet.

5. Viltkontrollsteder

Mattilsynet vil ikke lenger godkjenne eller utføre kontroll av vilt på viltkontrollsteder. Viltkontrollsteder som har, eller ønsker å oppgradere, lokaler og utstyr som tilfredsstillende kravene til viltbehandlingsanlegg kan søke godkjenning som viltbehandlingsanlegg. Hygieneregelverket gir rom for fleksibilitet. Et viltbehandlingsanlegg av lite omfang og med begrensede aktiviteter behøver ikke oppfylle krav utover det som er nødvendig for å sikre det omfanget og den aktiviteten som skal finne sted.

6. Kommunene

Kommunene kan ikke få kontrollert trafikkskadet vilt andre steder enn på viltbehandlingsanlegg. På steder der dette er vanskelig å få til bør en tenke nytt. Kan tidligere viltkontrollsteder søke godkjenning som viltbehandlingsanlegg? Kan lokale slaktere/slakterier/kjøttvareprodusenter søke slik godkjenning? Ofte vil behovet til kommunene kun være å få utført kjøttkontroll av viltet, se punkt 4. Kommunene overtar ansvaret for å utstede dokument som kan føre til nytt dyr på jaktkvota.

7. Tilbydere av utdanning som kompetent jeger (feltkontrollør)

Disse må forvente økt etterspørsel etter kurs.

Ikrafttredelse

Vi foreslår at endringen trer i kraft 1. januar 2020.

Høringssvar

[Høringssvar sendes inn via lenke på Mattilsynets nettside](#) Alle høringssvar vil bli offentliggjort.

Høringsfrist: 7. oktober 2019

Med hilsen

Nina Krefting Aas
Seksjonssjef, seksjon hygiene og drikkevann

Vedlegg:
Forslag til forskrift om endring av animaliehygieneforskriften